

Kolumni

Johannes Myyrä

Nyt jaloon kilpaan terapeuttiryttäjät!

Huhtikuussa linjajohtaja, yllääkäri ja toimialajohtaja antoivat suuressa sanomalehdessä tukensa keskustelulle, jossa painotetaan nopean psykiatrisen avun merkitystä masennus- ja ahdistushäiriöiden inhimillisen ja taloudellisen vahingon torjumisessa. Tässä kauniissa tuki-
puheenvuorossa tunnutaan samastettavan toisiinsa psykiatrisen ja psykoterapeuttinen apu. Vähän epäselväksi jää, puhutaanko nyt potilaan ja hänen perheensä taloudellisista vahingoista vai suomalaisen yhteiskunnan "kestävyysvajeesta". Viime mainittuunhan maan hallitus tarjoaa avuksi ryttäjien vapaata kilpailua, jonka avulla Suomi saadaan taas nousuun. Samaan romanttiseen vapaan kilpailun idealistiseen ihailuun yhtyvät samassa lehdessä päivää myöhemmin muutamat muutkin johtoporta-
an edustajat, jotka haluavat myyntilyönnillään antaa tukensa mielenterveystyöstä kärsiville.

Ratkaisuksi kirjoittajat ehdottavat maan hallituksen suosimaa linjaa eli "yksityissektorilla toimivilta, kilpailutetuilta terapeuteilta ostopalveluna hankittuja terapioiden". Mutta ei nyt sentään mitä tahansa terapioiden. Ikävä kyllä Suomessa "psykoterapia saatetaan edelleen nähdä idealisoituna ja romantisoituneena kokonaisuutena, joka ratkaisee ihmisen ongel-

mat". Tällaisille "kokonaisuuksille" ei tietenkään kuulu antaa senttiäkään yhteiskunnan varoista.

Johtoporta-
an asiantuntijat jatkavat terävää analyysiaan kertomalla, että "Suomessa otetaan uusia tutkimusnäyttöön perustuvia terapioiden hitaasti käyttöön". Useimmat mielenterveysalan ammattilaiset jakanevat kirjoittajien huolen terapiaan pääsyn hankaluudesta ja hoidon alkamisen viivästyisestä. Suorittajataso-
n terapeuttina, jolta puuttuvat johtoporta-
an laajat näköalat, luen kuitenkin tuota fiktiota aivan äimänä. Täältä puurtajatasolta katsottuna virallinen Suomi, eli julkinen terveydenhoito, on siirtynyt ennätysvauhtia erilaisiin "kilpailutetuihin" lyhytterapioihin, joissa mm. alkava masennus tulee tehokkaasti eliminoiduksi.

Muistaako kukaan enää horinoita sairauden viestistä? Muinoin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä ajateltiin vielä alkeellisesti, että potilas ja yhteisö tarvitsivat sairautensa ilmaisemaan sitä, miltä yhteisössä on kielletty puheoikeus. Vain sairastumalla saattoi päästä takaisin yhteisvastuun piiriin, mistä nämä "omiensa pettämät" oli suljettu pois. Tuona romanttisena ja idealisoituna onnen aikana toimialajohtajatkin pitivät moraalisen velvol-

lisuutenaan tarjota Toisen paikkaa (Lacan) ja kodin aluetta (Lévinas) ihmisen kärsimykselle pyrkimättä tukkimaan suuta, joka huutaa häntään. No kirjoittajathan eivät varmaankaan tarkoita psykoanalyttista terapiaa. Sehän ei ole koskaan väittänyt ratkaisevansa ihmisen ongelmia. Heidän kritiikkinsä kohteena lienee siis ratkaisukeskeinen terapia.

Ei kai kukaan enää ajattele kuten aikoinaan Martti Siirala, että ahdistus on ihmisarvon ilmenemismuoto, jonka panee liikkeelle elämätön elämä. Sairauteen kätkeytyvät vielä toteutumattomat elämisen mahdollisuudet. Se pysäyttää meidät miettimään, mitkä mahdollisuutemme ovat jääneet toteutumatta joko omasta systämme tai olosuhteista johtuen. Sairaus on siten aina vetoisuus, joka on suunnattu toiselle. Meidän kulttuurissamme siihen vastaavat esimerkiksi psykoterapeutit, jotka asettuvat sairauden vetoosuksen kuulijoiksi.

Sairastuminen on paitsi itsereflektiota, myös aina tapahtuma suhteessa yhteisöön, sen käytäntöihin, ajatteluun ja valmiuksiin. Vaarana on siis ihmisten herääminen kriittiseen ajatteluun. Sekö juuri pelottaa päättäjiä?

Siirala kirjoitti myös normaalihulluudesta eli hulluudesta, josta on tullut normi. Todellisuuden harhaista omistamista saattaisi olla myös tieteenuskonto, jossa psykoterapian ”tehokkuudelta” vaaditaan tilastollista näyttöä. Tutkimusnäytön laadulla ja käytetyillä kriteereillä ei taida olla merkitystä. Tieteen ihmemaassa, Yhdysvalloissa, käytettiin aikanaan mielenterveyden mittarina mm. soitettujen puheluitten lukumäärää. Niiden lisääntymistä voitiin pitää kontaktihalukkuutena. Puhelut voivat olla esim. hätäpuheluja ja raportteja naapureiden poikkeavuuksista, mutta sisällöllähän ei ole väliä, koska sitä on hankala mitata. Mikä olisi tällaiseen sairauteen sopiva käypä hoito?